

Τα 6 καπέλα σκέψης του Edward De Bono

Επίλυση προβλήματος με κριτική σκέψη

Ευχαριστώ τους/τις φοιτητές/τριες για τη συμμετοχή τους!
Λία Σταμπολτζή, Μάιος 2025

Τα 6 καπέλα σκέψης του DE BONO

- Edward De Bono: **Six Thinking Hats**
- Ένα εργαλείο για συζήτηση στην ομάδα και για ατομική κριτική σκέψη
- **Στόχοι:**
 - Διατήρηση κριτικής στάσης χωρίς παρεμβάσεις συναισθημάτων ή εγωισμού
 - Αύξηση της δημιουργικότητας και της αποτελεσματικότητας
 - Επιλογή καινοτόμων λύσεων αντί της νόρμας
 - Μεγιστοποίηση και οργάνωση των προσωπικών σκέψεων και ιδεών

Τα 6 καπέλα της σκέψης είναι μια τεχνική, όταν θέλουμε να προσδιορίσουμε τις επιπτώσεις κάποιας απόφασης, φωτίζοντάς την από πολλές οπτικές γωνίες. Τη χρησιμοποιούμε, επίσης, όταν θέλουμε να ενθαρρύνουμε περαιτέρω σκέψη και προβληματισμό σε ένα θέμα ή όταν θέλουμε να εξετάσουμε πώς μπορεί να εφαρμοστεί μια ιδέα ή ένα νέο προϊόν.

SIX HATS OF THINKING

WHITE
facts

RED
feelings

BLACK
negative

GREEN
creativity

YELLOW
benefits

BLUE
process

Λευκό: Πληροφορίες που θα πρέπει να ειπωθούν και να αναζητηθούν.

Κόκκινο: Συναισθήματα και διαίσθηση. Μπορούμε να μοιραστούμε τους φόβους, τις επιθυμίες, το πάθος ή τα αρνητικά συναισθήματα.

Μαύρο: Κρίση-ο δικηγόρος του διαβόλου: Λόγοι για τους οποίους μια ιδέα μπορεί να μην δουλέψει. Προσπαθούμε να βρούμε τα αδύνατα σημεία και γενικά τι μπορεί να πάει λάθος.

Πράσινο: Δημιουργικότητα, εναλλακτικές λύσεις και νέες ιδέες.

Κίτρινο: Καθαρότητα ή αισιοδοξία: Είναι οι λόγοι για τους οποίους η ιδέα μας ή το προϊόν μας μπορεί να δουλέψει.

Μπλε: Διαδικασία: Είναι ο μηχανισμός που ελέγχει ότι η διαδικασία των Έξι καπέλων έχει γίνει σεβαστή και ελέγχει τον τρόπο οργάνωσης της αρχική μας ιδέας. Βρίσκω τη «χρυσή τομή».

Πρόβλημα: «Η αντιγραφή των μαθητών/τριών».

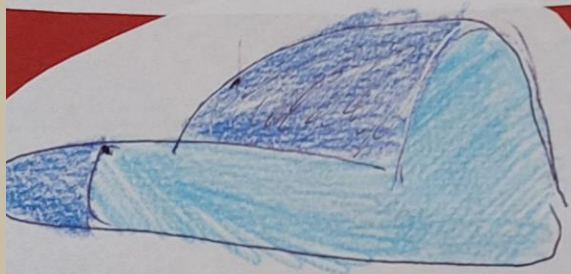
Πώς προσεγγίζεται από κάθε καπέλο σκέψης;
Δείτε τι είπαν «οι Μπασκετικοί»:

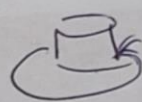
- Άλλες μορφές αξιολογήσεως που αποδαρύνει τους μαθητές να αντιγράψουν
- Καλλιέργεια αυτενέργειας κ' δημιουργικότητας
- Κανόνες ηθικής και ακαδημαϊκής εντιμότητας
- Ανάπτυξη ψηφιακών εργαλείων που ενισχύουν τη δίκαιη μάθηση

- Θεωρία της αντιστοίχισης
1. Οι μαθητές πηδάνε τα μαθήματα
 2. Οι μαθητές βρίσκουν διηλεκτικές τρόπους να ενισχύσουν τα τους κριτίκια
 3. Οι μαθητές συνεργάζονται

1. Ημι-φανταστική ανάλυση
2. Εμπειρική πρόκληση και στήριξη
3. Εμπειρική αξιολόγηση
4. Εμπειρική μάθηση σε ψηφιακή πλατφόρμα

Λευκό καπέλο (Γερανόζα): Οι μαθητές αντιγράφουν συχνά σε test, εργασίες, εφευρέσεις. Η αντιγραφή γίνεται με διάφορους τρόπους: παραδοσιακά και ψηφιακά (π.χ. κινητό, smart watch).

Μαύρο καπέλο (Κριτική): Η αντιγραφή αλλοιώνει τη διαδικασία της μάθησης. Δημιουργεί ανισότητες και αδικία μεταξύ των μαθητών. Υπονομεύει την αξιοπιστία του εκπαιδευτικού συστήματος

- Απογοήτευση και θλίψη όταν οι μαθητές απογράφουν
- Ορισμένοι μαθητές ίσως αυτοκτονούν λόγω ή ανασφάλεια και γάμο καταποδών στην απογραφή
- Δημιουργείται έντονη πελαγία μαθητών και καθηγητών

ΟΜΑΔΑ: ΟΙ ΜΠΑΣΚΕΤΟΛΟΙ ♡

Πρόβλημα: «Η αντιγραφή των μαθητών/τριών».

Ομάδα 2: Μένια, Γιώργος, Θάνος, Αγγελίνα, Χάρης, Χριστίνα

Γεγονότα/
πληροφορίες

Λευκό:
Οι μαθητές αντιγράφουν και παίρνουν
βαθμούς που δεν τους αξίζουν.
Αν τους πιάσει ο μαθητητής κόβονται.

Συναισθήματα

Κόικινο:
Ο καθ. απογοητεύεται όταν υόβει τους
μαθητές
Οι μαθητές χαιρόνται που αντέγραψαν.
Αυτοί που δεν αντέγραψαν νιωθούν αδιευκρίνιστοι
Αν τους πιασουν νιωθούν ντροπή και μετανι
κάνω

Κριτική: Ο
δικηγόρος του
διαβόλου

Μαύρο:
Έλλειψη μεταδοτικότητας του καθηγητή
Περιορισμένος χρόνος των μαθητών
για τον όγκο της ύλης. Πολλά διαγωνίσματα
σε σύντομο διάστημα

Δημιουργικότητα/
νέες ιδέες

Πράσινο:

Ανοιχτά βιβλία
Ερωτήσεις ανάπτυξης
Μικρότερη ύλη
Διαβάριση θεμάτων
Προειδοποιημένα διαφωνήματα.

Ομαδικές
εργασίες αυτών
για ΤΕΣΤ

Οφέλη/αισιοδοξία

Κίτρινο:

Κατανόηση των δυσκολιών των μαθητών
Συνεργάζονται οι μαθητές

Έλεγχος
διαδικασίας/χρυσή τομή

Μηλε:

Κατανόηση των λόγων που οδήγησαν στην
αντιγραφή

Δίκαιη συνέπεια

Διαφοροποιημένη διδασκαλία

Άλλο πρόβλημα προς επίλυση..

Το κυκλοφοριακό πρόβλημα

[Χριστίνα, Ανδριανή, Λουκιανή, Μαριάννα, Έλενα,
Ναταλία, Δήμητρα]

Γεγονότα/
πληροφορίες

ΠΡΟΒΛΗΜΑ: Κυτταροεξέλιξη Κίνηση

Τι ξέρουμε:

- οι ώρες αυτών των παραστάσεων σταδία αυξημένη είναι
- υπάρχει μεγάλη κρίση IX σε σχέση με Ν.Μ.Μ.
- τα δημόσια Μ.Μ.Μ. είναι είναι καλύτερα
- η ομάδα των νέων είναι καλά και ανεξάρτητη

Πίσεις:

- επένδυση σε έμπνευση και ακεραιότητα που εστιάζει στην κυτταροεξέλιξη διακρίνει
- αναβάθμιση και καλύτερα δεδομένα των Μ.Μ.Μ.
- αλλαγή real-time δεδομένων με αισθητήρες για καλύτερο σχεδιασμό

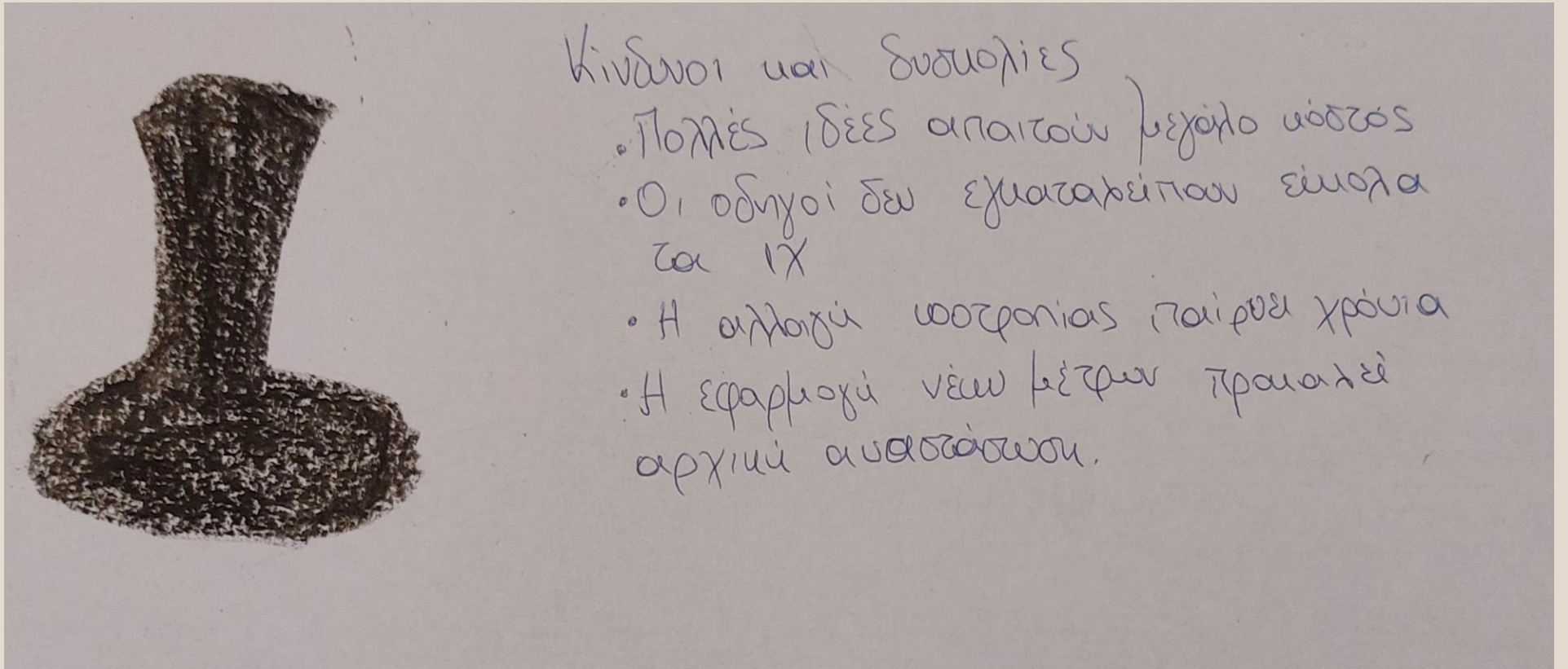

Συναισθήματα

Άγχος, νευρικότητα, ανυπομονησία

Κριτική: Ο
δικηγόρος του
διαβόλου

Δημιουργικότητα/
νέες ιδέες

↳ Παροχή ενδεδειγμένων σεναρίων για χρήση ΜΜ
νέων (ηλεκτρονικών) σχημάτων

↳ Ενενταση μετρου

↳ Ενισχυση ενεργειας

~~Κοκκινο~~
Χίτρο

- Ενεντασεις σε δημοσιες συμφωνιες
→ μειωση χρησης G/χ
= ↳ αποτελεσμα μειωση πωλησεων

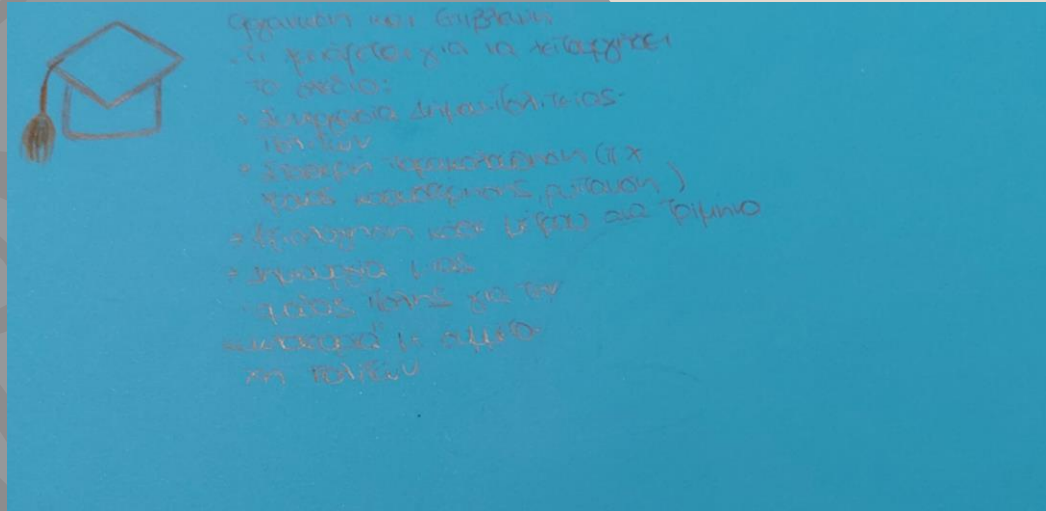
- Η πρωςθηση εναλλακτικων μετακινήσεων
(ποδηλατο, περπατημα)
=> βελτιωση της Παιδειας

Οφέλη/αισιοδοξία

Έλεγχος
διαδικασίας/χρυσή τομή

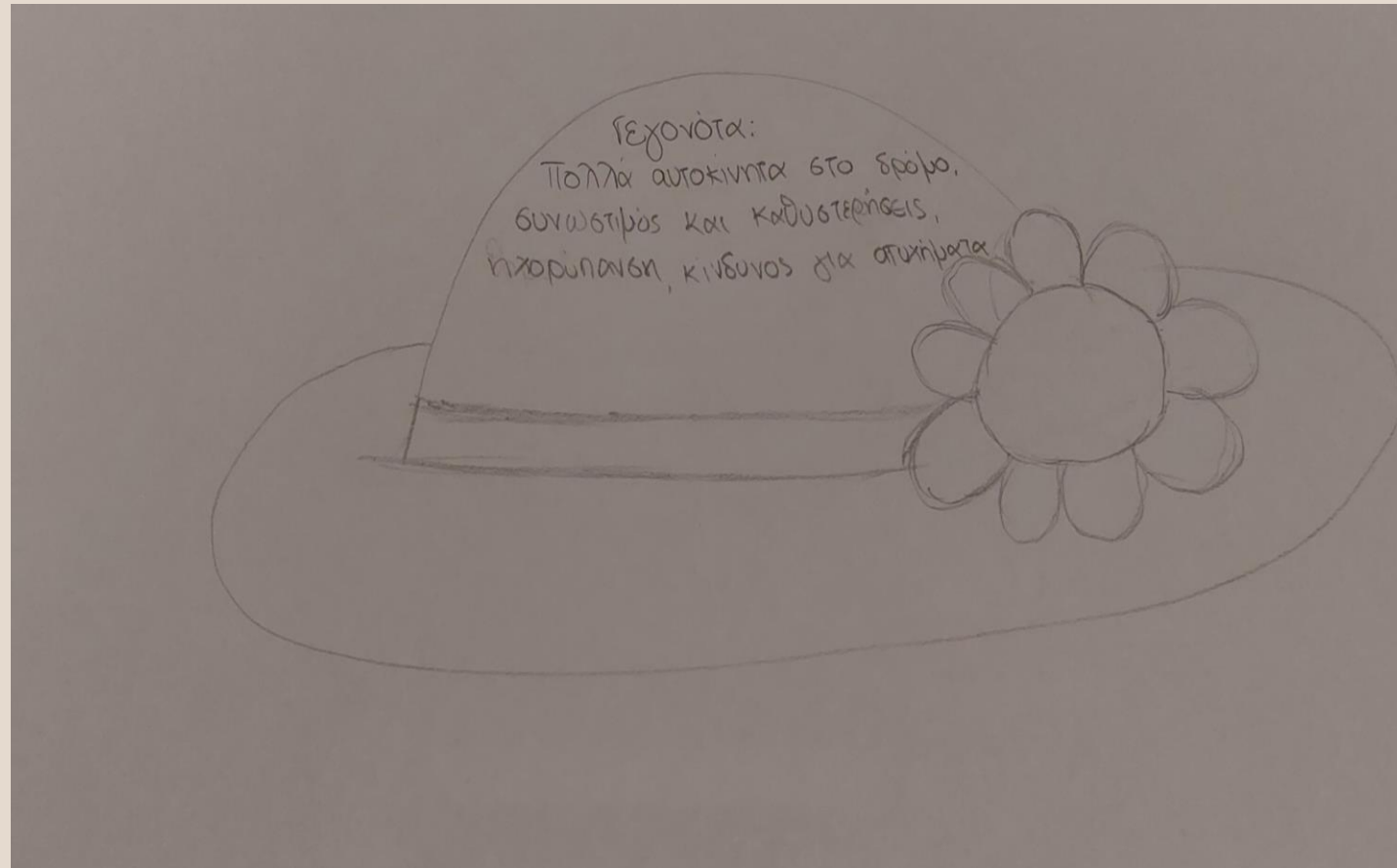
Τι χρειάζεται:

- Συνεργασία δήμου-πολιτείας-πολιτών
- Σταθερή παρακολούθηση (πχ. χρόνος καθυστέρησης, ρύπανση)
- Αξιολόγηση κάθε μέτρου ανά τρίμηνο
- Δημιουργία «Ομάδας πόλης» για την κυκλοφορία με τη συμμετοχή των πολιτών

Κυκλοφοριακό πρόβλημα [Κορίνα και Ελευθερία]:

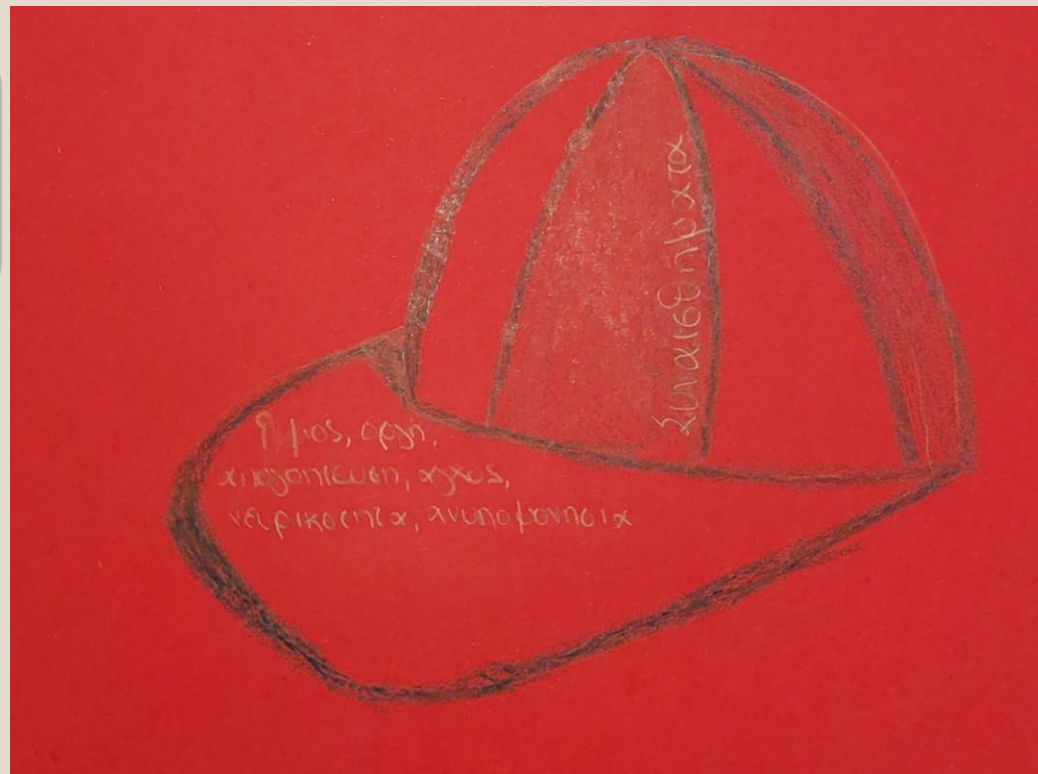

Γεγονότα/
πληροφορίες

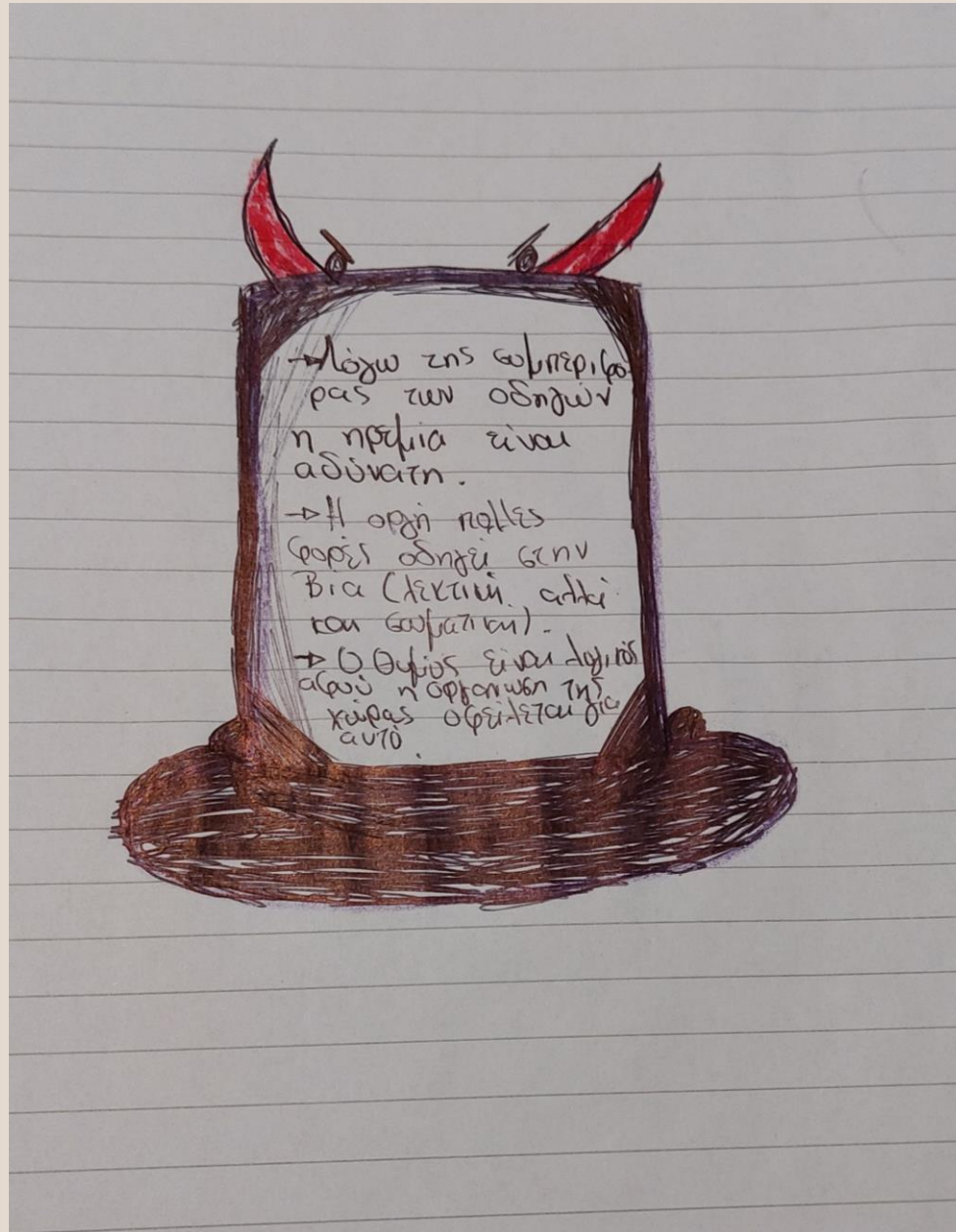
Συναισθήματα

Θυμός, οργή, απογοήτευση,
άγχος, νευρικότητα,
ανυπομονησία

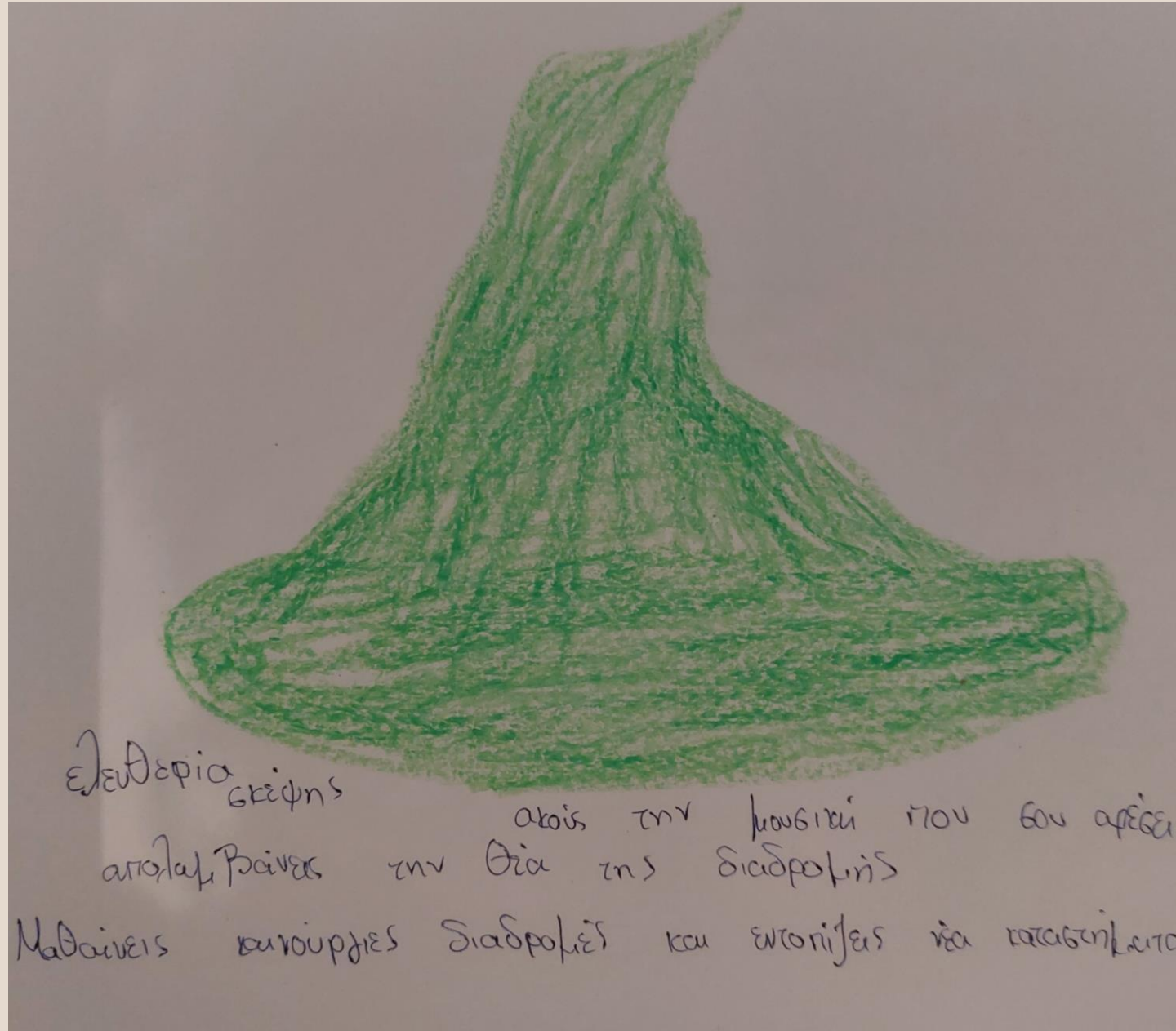

Κριτική: Ο
δικηγόρος του
διαβόλου

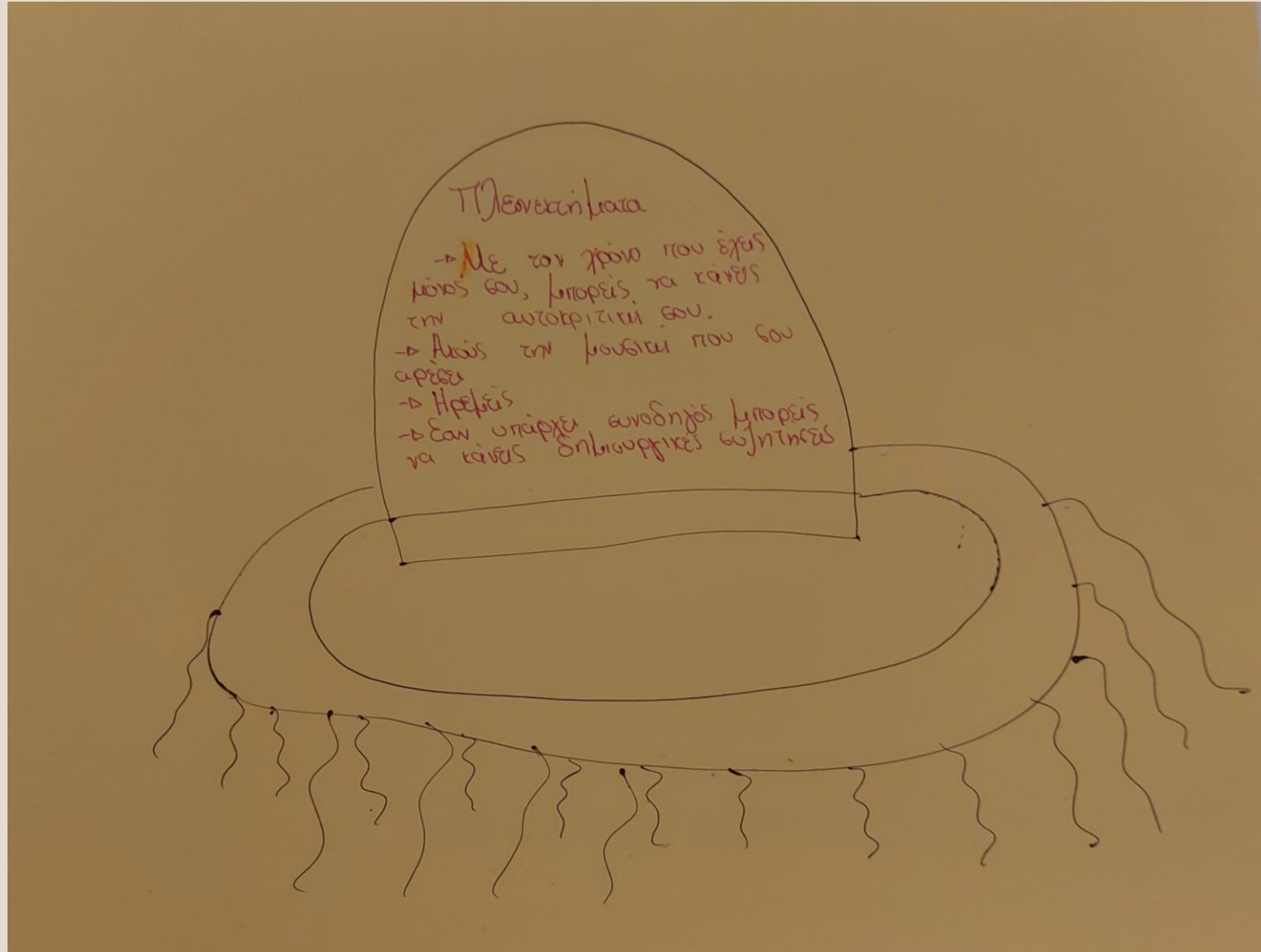

Δημιουργικότητα/
νέες ιδέες

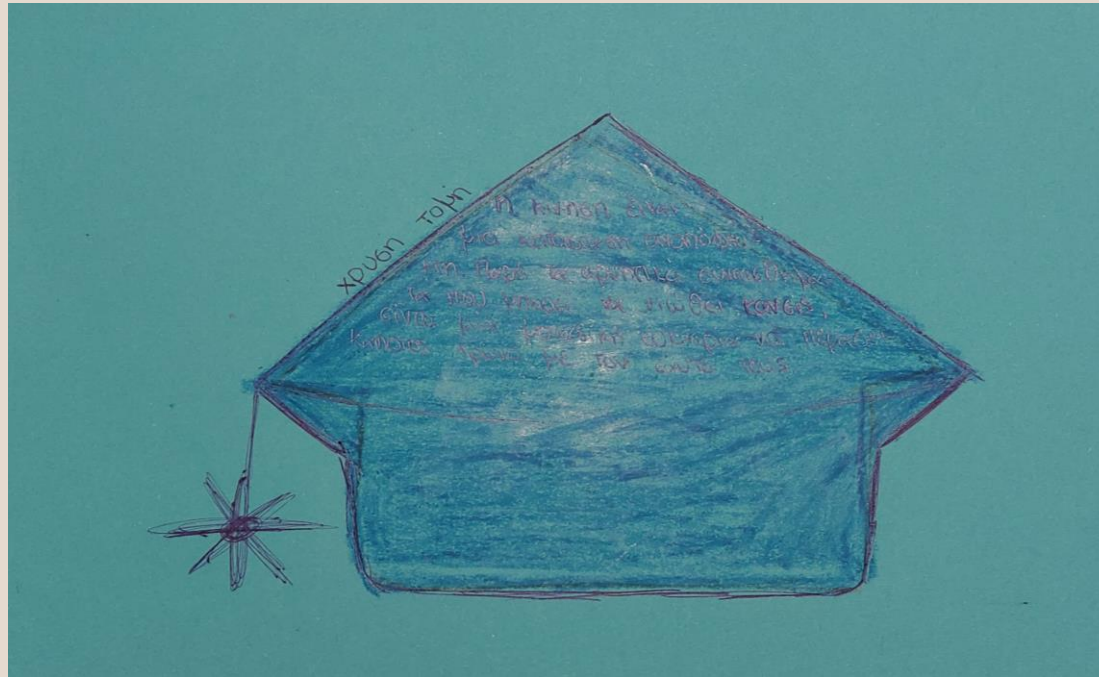

Οφέλη/αισιοδοξία

Έλεγχος
διαδικασίας/χρυσή τομή

Η κίνηση είναι μια κατάσταση
αναπόφευκτη. Παρά τα αρνητικά
συναισθήματα που μπορεί να νιώθει
κανείς, είναι μια μοναδική ευκαιρία να
περάσεις κάποιο χρόνο με τον εαυτό
σου.

1.

Με τα καπέλα της σκέψης του De Bono είδαμε τις διαφορετικές οπτικές του προβλήματος

2.

Εκτός από την κριτική σκέψη, εξασκήσαμε και την δημιουργικότητά μας.

3.

Θα μπορούσαμε να φέρουμε υλικά για να κατασκευάσουμε τα καπέλα και να τα φορέσουμε.

4.

Θα θέλαμε να αλλάξουμε καπέλα και να δούμε ο καθένας/η καθεμία με άλλο καπέλο το ίδιο πρόβλημα.

5.

Μπορούμε τελικά να κάνουμε πράξη αυτά που προτείναμε;

Μια τελευταία πληροφορία..

Ο Edward Charles Francis Publius de Bono ήταν Μαλτέζος γιατρός, ψυχολόγος, συγγραφέας, εφευρέτης και ραδιοτηλεοπτικός παραγωγός. Ξεκίνησε τον όρο πλευρική σκέψη, έγραψε πολλά βιβλία για τη σκέψη, συμπεριλαμβανομένων των Έξι Καπέλα Σκέψης, και ήταν υποστηρικτής της διδασκαλίας της σκέψης ως μάθημα στα σχολεία. Απεβίωσε το 2021 σε ηλικία 88 ετών.